

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בנצרת

ת"פ 17-06-2648 מדינת ישראל נ' פלוני

תיק חיצוני: 235937/2016

בפני כבוד השופטת אילנית אימבר

מאשימה מדינת ישראל – פרקליטות מחוז צפון

נגד

נאשמים

1. פלוני (קטין) ע"י עוה"ד אבי מוסקוביץ – סנגוריה ציבורית
2. פלוני (קטין) ע"י עוה"ד רימונה שלג- סנגוריה ציבורית

החלטה – נוסח לפרסום

1 החלטה זו עניינה הכרעה בבקשה לביטול כתב אישום כנגד הנאשם 1, יליד שנת 1999, והנאשם 2, יליד
 2 שנת 2002, המבוססת על דוקטרינת ה"הגנה מן הצדק" מחמת שיהוי ומכח פגמים נוספים בהליך.
 3
 4
 5

ראשית דבר

6
 7 1. ביום 1.6.2017, הוגש נגד הנאשמים כתב אישום המייחס להם ביצוע עבירות של תקיפת שוטר
 8 בנסיבות מחמירות – עבירה לפי סעיף 274 (1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"),
 9 והפרעה לשוטר במילוי תפקידו – עבירה לפי סעיף 275 לחוק העונשין.

10 2. על פי עובדות כתב האישום עולה, כי בתאריך 3.6.2016 בסמוך לשעה 00:30, ישבו הנאשמים יחד
 11 עם קטינים נוספים בגן ציבורי ושתו משקאות אלכוהוליים. שוטרים שהיו בסיור רגלי בסמוך לגן
 12 הציבורי ניגשו לעבר הנאשמים והורו לנאשם 1 לשפוך את הכוס. בתגובה, זרק את הכוס לעברם
 13 וכתוצאה מכך בגדיהם נרטבו. לאחר שהשוטר עידן הודיע לו שהוא עצור, החל הנאשם 1 להשתולל
 14 ולהתנגד למעצרו עד אשר הורד לרצפה על מנת להשתלט עליו. בעודו על הרצפה, הרים אבן בניסיון
 15 לתקוף באמצעותה את השוטר עידן, אך בשלב זה לקח השוטר משה את האבן מידו והרחיקה ממנו.

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בנצרת

ת"פ 17-06-2648 מדינת ישראל נ' פלוני

תיק חיצוני: 235937/2016

- 1 3. באותן הנסיבות, משך הנאשם 2 את השוטר עידן כדי למנוע את מעצרו של הנאשם 1. השוטר משה
2 הודיע לנאשם 2 כי הוא עצור וניסה לאזוק אותו. משהתנגד למעצרו, השוטר משה הוריד את הנאשם
3 2 לרצפה על מנת להשתלט עליו. בהמשך, בעט הנאשם 1 ברגלו של השוטר משה.

טענות באי כח הנאשמים

- 4
5 4. באי כח הנאשמים הודיעו בדיון שהתקיים ביום 7.10.2018 ובטרם מענה לכתב האישום, כי בפייהם
6 מספר טענות מקדמיות מכוחן יש להורות על ביטול כתב האישום שהוגש נגד הנאשמים.
- 7 5. **טענה ראשונה**, עניינה פגיעה מהותית בזכויות הנאשמים במהלך חקירתם. ראשית, טענו כי לא
8 הייתה כל דחיפות לניהול חקירתם ללא נוכחות הורה או קרוב אחר, על אחת כמה וכמה כאשר
9 הנאשמים לא נחקרו בסמוך לאירוע. עוד הוסיפו, כי הנימוקים שניתנו היו לאקוניים ולא עניינים, וכן
10 כי אין הסבר המניח את הדעת מדוע לא ניתן היה לאתר קרוב אחר. שנית, טענו כי הנאשמים כי נחקרו
11 מבלי שניתנה להם הזכות להיוועץ בעורך דין בטרם חקירתם וכן מבלי שהובהרה להם זכותם להיוועץ
12 עם עורך דין מטעם הסניגוריה הציבורית.
- 13 6. **טענה שנייה**, עניינה טענת "הגנה מן הצדק" מחמת שיהוי בהגשת כתב האישום. לטענתם, השיהוי
14 בהגשת כתב האישום הוא ניכר שכן לפי חומר החקירה בתיק דנן, פעולת החקירה האחרונה הייתה
15 ביום 9.6.16 כאשר בפועל כתב האישום הוגש יומיים לפני תום תקופת ההתיישנות הקבועה בחוק.
16 לטענתם, לא הייתה כל סיבה להמתין זמן כה ממושך עד להגשת כתב האישום.
- 17 7. **טענה שלישית**, כאמור, הייתה כי נמנעה זכותם של הנאשמים לעריכת שימוע כפי שמתחייב
18 מהעבירות שיוחסו להם. לטענתם, הודעת היידוע לא נשלחה להם ואף לא נרשם ברשימת חומר
19 החקירה כי הודעה כאמור נשלחה.
- 20 8. **טענה רביעית**, בא כח הנאשם 1 הוסיף עוד בעניינו, כי היה על המשטרה להורות על חקירתו על ידי
21 חוקר מיוחד, זאת מאחר ומדובר בנחקר "גבולי", כאשר לדבריו עובדה זו הייתה ידועה למשטרה זה
22 מכבר בעת החקירה, ואף כי מתשובותיו בחקירה ניתן היה ללמוד על כך.
- 23 9. באת כח הנאשם 2 הוסיפה אף היא מספר טענות מקדמיות לטיעוניה. **ראשית**, טענה כי הנאשם 2
24 נחקר תחת אזהרה בגין עבירה של הפרעה לשוטר, ומבלי שהוזהר בעבירת תקיפת השוטרים אשר
25 יוחסה לו בכתב האישום. לטעמה, רק מהטעם הזה בלבד יש מקום לבטל את כתב האישום ולכל
26 הפחות בגין עבירה זו שכן הרי מדובר בטענת "הגנה מן הצדק". **שנית** טענה כי בעניינו גם לא נבחנה
27 האפשרות לקיומו של הליך חלופי בהתאם לסעיף 12א **לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול)**,
28 **תשל"א-1971** (להלן: "**חוק הנוער**"), זאת שעל אף לדבריה עמד הוא בכל הקריטריונים.

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בנצרת

ת"פ 17-06-2648 מדינת ישראל נ' פלוני

תיק חיצוני: 235937/2016

10. לטענות הנ"ל הועלתה כי במקרה דנן העבירה שיוחסה לו הינה בבחינת "זוטי דברים", במיוחד כאשר באותה העת היה הנאשם 2 בן 14 ושלושה חודשים. לדידה, בחינת האירוע מעלה כי התרחש שיח כלשהו שהוביל להגשת כתב אישום נגד הנאשמים שהינם מהעדה האתיופית. בעניין זה, אף הפנתה לדו"ח הצוות למיגור גזענות נגד יוצאי אתיופיה אשר לדבריה מלמד על הקשיים עם משטרת ישראל ככל שהדבר נוגע לעדה האתיופית.

טענות באת כח המאשימה

11. ביום 21.10.18, ובהתאם להחלטת בית המשפט, הגישה באת כח המאשימה תגובה בכתב מטעמה, בה הדגישה לכל אורכה כי לא נפל כל פגם אשר מקים עילה מכוח דין לביטול כתב האישום ועל כן דין טענות אלה להידחות. בטרם התייחסה לגופן של הטענות, טענה כי מאחר ומרביתן עוסקות בשלב החקירה ובקבילות אמרות הנאשמים, קרי חקירתם ללא נוכחות הורה ומבלי שניתן להם להיוועץ עם עורך דין, דינן להתברר לעומק במסגרת ניהול התיק הפלילי שאז יהיה באפשרות בית המשפט להתרשם, באופן בלתי אמצעי, מאופן הפעלת שיקול הדעת על ידי הגורמים הרלוונטיים. בהמשך תגובתה כאמור התייחסה באופן פרטני לטענות הנוספות.

12. בעניינה של טענת השיהוי, טענה כי המאשימה עמדה בדרישת הוראת סעיף 14 לחוק הנוער עת הגישה את כתב האישום בתוך תקופת ההתיישנות, ועל כן אין עילה לביטול כתב האישום.

13. בעניינה של טענת העדר השימוע, טענה כי מכתבי היידוע נשלחו על ידי המאשימה ולא על ידי הרשות החוקרת, ומשכך אין המדובר בחומר חקירה כיוון שלא נאסף או נרשם בידי הרשות החוקרת. לגופו של עניין, טענה כי מכתבי היידוע נשלחו בדואר רשום לכתובתם של הנאשמים ביום 16.3.17 ואף הפנתה למספרי האסמכתא למעקב דואר זה. לדבריה, מבדיקת מעקב המשלוחים שבוצעה על ידה ביום 26.4.17 עלה כי המכתבים אכן נמסרו ליעדם. לפיכך, טענה כי לא נפל כל פגם בהתנהלותה.

14. באשר לטענת בא כח הנאשם 1 לעובדה כי אינו נחקר על ידי חוקר מיוחד, השיבה בתגובתה כי בתיק החקירה כלל לא הייתה אינדיקציה לפיה היה צריך לעלות חשד כלשהו כי מדובר בחוקר בעל מוגבלות שכלית, והוסיפה כי בכל מקרה אינו שייך לאוכלוסיית בעלי המוגבלות השכלית אלא כבעל תפקוד בתחום הגבולי, וככל שמסמך כזה היה מונח בפני החוקר, לא היה בו כדי ללמד על היותו כבעל מוגבלות שכלית כנדרש בחוק הליכי חקירה והעדה.

15. באשר לטענותיה של באת כח הנאשם 2, השיבה בתגובתה כי לא נפל כל פגם באזהרה אשר יוחסה לו בעת חקירתו וכן כי ההחלטה באשר לשאלה איזו עבירה מקימים מעשיו של חשוד נתונה לשיקול דעת התביעה. באשר להליך החלופי, השיבה כי עניינו אכן הובא בפני שירות המבחן לנוער לאחר החקירה, אך בסופו של יום לא הומלץ על סגירת התיקים בעניינו. באשר לטענת זוטי הדברים, השיבה

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בנצרת

ת"פ 17-06-2648 מדינת ישראל נ' פלוני

תיק חיצוני: 235937/2016

1 בתגובתה כי המעשים המיוחסים לו הם בבחינת התנהגות אשר קוראת תיגר על אושיות שלטון החוק,
2 תוך התעלמות מופגנת מנורמות התנהגות ראויות שיש להקפיד עליהן.

3

4

תגובת באי כח הנאשמים לתשובת המאשימה

5 16. ביום 31.10.18 ולאחר שהתקבלה תגובת המאשימה לביטול כתב האישום, השלימו באי כח
6 הנאשמים את טיעוניהם בכתב. לטענתם, הם אינם טענו כי המאשימה הגישה כתב אישום בחלוף
7 תקופת ההתיישנות, אלא העירו שזה הוגש 48 שעות לפני תום התקופה, כך שטענת השיהוי במקרה
8 דן מתווספת לטענות אחרות כבדות משקל המלמדות על אופן התנהלותה.

9 17. עוד טענו, כי לא ניתן לקבל את תשובתה כי הודעות השימוע אינן בבחינת חומר חקירה וביקשו
10 שבית המשפט ייתן דעתו על כך, שכן תגובתה מקוממת ומרוקנת מתוכן את זכותה של ההגנה בבחינת
11 ההליך התקין. לגופם של דברים, טענו כי לא קיבלו לעיונם את הודעת השימוע עצמם, לא ידוע לאיזו
12 כתובת הם נשלחו, וכן כי הנאשמים ובני משפחתם מסרו כי לא קיבלו הודעה כאמור.

13 18. בנוסף לאמור, נטען כי אין צורך להמתין לשמיעת ההליך עת המסמכים הוגשו לעיון בית המשפט,
14 אשר יכול לבחון בעצמו אם האישור שניתן לחקירה ללא הורה הינו לקוני ואינו ענייני, ביתר שאת, עת
15 לא הייתה כל דחיפות לניהול החקירה וכאשר חוק הנוער אף מאפשר נוכחות של קרוב אחר. עוד נטען,
16 כי המאשימה כלל לא התייחסה לטענתם לגבי התייעצות עם עורך דין מהסניגוריה הציבורית.

17 19. באשר לנאשם 1 הוסיפו, כי ככל והחוקר היה מקפיד על זכויותיו ומאפשר לו להיוועץ בסניגור
18 טרם חקירתו, ולחילופין מאפשר למי מבני משפחתו להיות נוכח, היה מתוודע למצבו הגבולי וייתכן
19 והיה מביא לחקירתו בידי חוקר מיוחד.

20 20. באשר לנאשם 2 הוסיפו, כי במארג הראיות שנוצר, בכשלים הרבים בהתנהלות המאשימה וכאשר
21 עסקינן בקטין בן 14 ושלושה חודשים, ניתן היה לבחון אפשרויות אחרות ולא להעמידו לדין פלילי,
22 וככל שזה נמצא, המדובר בזוטי דברים. בהקשר זה ציינו, כי כלל לא התייחסה בתגובתה לטענתם
23 בדבר דו"ח הצוות למיגור גזענות נגד יוצאים אתיופיה.

24

דין והכרעה

25 21. נוכח טיעוניהם הצדדים ובחינתן, נחה דעתי כי יש לדון ראשית כל בפגמים שנפלו בהליך טרם הגשת
26 כתב האישום, שכן יש בהם כדי לשפוך אור לגבי טענת "הגנה מן הצדק" מחמת שיהוי.

27

אי נוכחות בן משפחה ופגיעה בזכות ההיוועצות בו

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בנצרת

ת"פ 17-06-2648 מדינת ישראל נ' פלוני

תיק חיצוני: 235937/2016

22. סעיף 19 לחוק הנוער קבע את חובת המשטרה להודיע להורה על חקירת הקטין החשוד או על מעצרו. בנוסף לכך, סעיף 9 לחוק הנוער קבע את זכותו של הקטין לנוכחות הורה או קרוב אחר במהלך החקירה, וכן את זכותו להיוועץ בהם לפני תחילת החקירה. לזכויות אלה כאמור יקיימים סייגים, והחלטות כאלה טעונות אישור וחייבות להיות מנומקות ומתעודת בכתב ככל החלטה של רשות. בענייננו, זכויות אלה נמנעו מהנאשמים בחקירתם לאחר קרות האירוע שוא כתב האישום.
23. בעניין זה אציין, כי הונח בפניי טופס חקירת חשוד קטין בלא נוכחות הורה או קרוב אחר, המעיד כי "כביכול" המשטרה יצאה ידי חובתה עת סימנה את הסיבה לכך מתוך רשימת הסיבות המנויות בסעיף 9(א) לחוק הנוער, קרי כי "ההורה או הקרוב האחר לא הגיע לחקירה בתוך זמן סביר בנסיבות העניין מהמועד שבו הוזמן".
24. עם זאת, מנימוקי הקצין בענייניו של הנאשם 1 למדה אני כי כלל לא נעשה ניסיון ליצור קשר עם הורה או קרוב אחר, עת נימק את החלטתו כי "מדובר באב שלא נוכח בבית ואמא מבוגרת שלפי דברי הקטין מנועה מלהגיע". שני נימוקים אלו אינם יכולים לדור בכפיפה אחת. או שההורים הוזמנו או שההורים כלל לא אותרו מלכתחילה.
25. טפסים המונעים מקטין את נוכחות הוריו לציודו – אינו עניין טכני שכן מהווה הוא חריג לכלל בו קיימת זכות מלאה לנוכחות הורים. כאשר קצין משטרה בוחר למנוע מהנאשם זכות יסוד המוקנית לו על פי הדין, עליו להתכבד לנמק את שלילת הזכות בתשובה עניינית ומפורטת המבארת את הסיבה לאי הבאת מבוגר חלופי לימינו במעמד טראומתי לקטין הנחקר בתחנת משטרה.
26. יתרה מכך, אמנם בענייניו של נאשם 2 הקצין נימק את החלטתו כי יצר קשר עם אביו שהיה באותה העת בעבודה, אולם נימוק זה וכן הנימוק שניתן בענייניו של נאשם 1, אינם מתיישבים עם העובדה כי נחקרו כמספר ימים לאחר האירוע המיוחס להם בכתב האישום, כך שלא ניתן לומר כי הייתה דחיפות לחקור את הנאשמים ללא נוכחות הורה או קרוב אחר. וככל ואכן הייתה דחיפות כזו או אחרת לחקירתם, נשאלת השאלה מדוע לא ראה לנכון הקצין לאתר קרוב אחר, וזאת על אחרת כמה וכמה שבדו"חות הפעולה שהונחו בפניי צוין כי האחים הבגירים של הנאשמים הגיעו לאסוף אותם מהתחנה לאחר שנעצרו, וכן לנוכח מוגבלותו של הנאשם 1 אשר היה מן הראוי כי הורה יעמוד לימינו.
27. מתקשה לקבל נימוקים אלה מאחר ועסקינן בחקירה שאינה דחופה ולכן לא ברור לי מדוע זהו המקרה בו על הקצין הממונה למנוע או לקצץ בזכויותיו של קטין להליך חקירה הוגן כאשר הוריו או לכל הפחות מבוגר חלופי לימינו?
28. הוראות סעיף 15 לחוק הכשרות המשפטית והאפוסטרופסות, תשכ"ב-1962, וכן הוראות סעיף 9 לחוק הנוער, מלמדות בדבר זכויותיו של קטין לנוכחות הוריו בזמן החקירה, הזכות להיוועץ עמם בטרם החקירה וכן זכות ההורים וסמכותם לייצגו. נימוקי הקצין, כפי שצוינו לעיל, מלמדים על אי

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בנצרת

ת"פ 17-06-2648 מדינת ישראל נ' פלוני

תיק חיצוני: 235937/2016

- 1 הפנמת מהות חוק הנוער והזכויות המהותיות הניתנות לנחקרים שהינם קטינים. זכות זו אינה בגדר
2 זכות אגב אלא **זכות מהותית** אשר נועדה לעגן הן את זכותו של הקטין להליך הוגן והן את זכות הוריו
3 להיות חלק מהליך החקירה, על מנת לשמר זכויותיו של הקטין כחשוד.
- 4 29. משטרת ישראל מחויבת למלא בדווקנות אחר הוראות חוק הנוער וביתר שאת כאשר הוריו של
5 קטין אינם נמצאים לימינו. תחושתי כי לא נעשה כל מאמץ למלא אחר הוראות המחוקק, נהפוך הוא,
6 התרשמתי כי הטופס מולא באופן טכני ובלא כוונה להעניק למבקשים הקטינים את מלוא זכויותיהם.
7 בנסיבות אלה ונוכח קיומם של הטפסים האמורים, דעתי היא כי נפל פגם מהותי הן בדבר החובה
8 להודיע להורה של הנאשם 1 על חקירתו והן בדבר זכותם של הנאשמים לנוכחות הורה או קרוב אחר
9 בחקירתם כחשודים, ובכך קופחה ללא ספק זכותם להליך הוגן.
- 10 יידוע חשוד קטין בדבר זכותו למינוי סניגור ציבורי
- 11 30. בהתאם לסעיף 19(א) **לחוק הסניגוריה הציבורית, תשנ"ו-1995**, החובה להודיע על הזכות לבקש
12 מינוי של סניגור ציבורי מתייחסת לעצור שהובא לתחנת המשטרה או לחשוד בביצוע עבירה. כך גם
13 סעיף 9ט(א) לחוק הנוער מחייב ליידע קטין לפי חוק הסניגוריה הציבורית:
- 14 **9ט. (א) בטרם ייחקר קטין חשוד, יודיע חוקר לקטין, בלשון המובנת לו בהתחשב**
15 **בגילו ובמידת בגרותו, על זכויותיו המפורטות להלן, נוסף על חובותיו לפי כל**
16 **דין כלפי הקטין בהיותו חשוד:**
- 17 **(1) זכותו להיוועץ בעורך דין ביחידות ולהיות מיוצג על ידי סניגור, וכן**
18 **זכאות לפי חוק הסניגוריה הציבורית;**
- 19 **(2) זכותו לנוכחות הורה או קרוב אחר בחקירתו, כאמור בסעיף 9ח.**
- 20 במקרה דנן, הזכות להיוועצות בעורך דין הוסברה לנאשמים במהלך חקירותיהם במשטרה. על כן,
21 המחלוקת העיקרית בסוגיה זו התמקדה בשאלה האם החוקר יידע אותם בדבר זכותם למינוי סניגור
22 ציבורי.
- 23 31. בטפסי יידוע חשוד קטין בדבר זכויותיו בטרם חקירה וכן בהודעות הנאשמים במשטרה שהוגשו
24 לעיוני, **לא מצויינת כלל הזכות להיוועצות בסניגור ציבורי** (הדגשה שלי א.א.). בניגוד מובהק להוראות
25 החוק. בית משפט זה עמד זה מכבר בעבר כי טפסי המשטרה בעניינם של קטינים אינם מעודכנים
26 באופן אחיד בכל תחנות המשטרה וכי חלה חובה ארצית לעדכן את כל טפסי האזהרה כי לקטינים
27 עומדת הזכות להיוועץ בסניגור ציבורי ללא תשלום בכל שעה. דבר לא נעשה בנדון ושוב עיינו הרואות
28 מוגשים לבית המשפט לנוער טופסי אזהרה שאינם מכילים את הוראות סעיף 9ט לחוק.
- 29 32. הנה כי כן, עיון בחומר הראיות מעלה כי רק בעניינו של הנאשם 1 הוגש מסמך נוסף שכותרתו
30 "הודעה לחשוד קטין על זכויותיו טרם חקירתו", בו אכן מצוינת זכאותו להיוועץ בסניגור ציבורי,

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בנצרת

ת"פ 17-06-2648 מדינת ישראל נ' פלוני

תיק חיצוני: 235937/2016

- 1 אולם מסמך זה לא נושא כל תאריך ונימוק אחר ותמוה בעיני העובדה כי גורמי החקירה ראו לנכון
2 להוסיף מסמך שכזה, כאשר בפועל קיים כבר מסמך יידוע קודם בעניינו הנושא את תאריך החקירה.
- 3 33. באת כח המאשימה טענה בתגובתה כי מלבד העובדה שהובהרה לנאשמים זכותם להיוועצות
4 בעורך דין, הם התייחסו לסוגיה זו במהלך חקירתם עת ציינו בפני החוקר כי הם מבינים על מה הם
5 נחקרים ואין להם צורך להיוועץ בעורך דין טרם החקירה.
- 6 34. תשובה זו מקוממת ואין לה מקום בבית המשפט, ובוודאי שלא בבית המשפט לנוער. הסבר
7 לנאשם קטין, לא רק שמחויב להיעשות על פי דין, אלא גם כדי למנוע תשובות דומות של נאשמים,
8 דהיינו, כי לא הייתה ידם משגת לשכור שירותיו של עורך דין. זכות זו הינה מהותית וראוי כי המשטרה
9 תקפיד הקפדה יתרה על קיומה. תפקידה של המאשימה בין היתר לשמש כשומרת הסף של הנאשמים
10 מפני הליך חקירה שאינו הוגן ולא נעשה על פי הדין. הזכות אינה כללית אלא יורדת לרמת דיוק מונחת
11 על ידי המחוקק קרי, זכות לייצוג מטעם הסנגוריה הציבורית ללא כל תשלום.
- 12 35. יתרה מכך, מסכימה אני עם באי כח הנאשמים כי אין די באמירה רופפת בדבר זכות ההיוועצות
13 אלא יש מקום להסביר את משמעות הזכות והוויתור עליה, במיוחד עת עסקינן בקטינים. בנקודה זו
14 חשוב להזכיר את ההלכה החשובה שנקבעה בע"פ 8974/07 הונצ'יאן לין נ' מדינת ישראל [פורסם
15 בנבו] (03.11.2016), בה נקבע לראשונה על ידי בית המשפט העליון כי יש להקפיד על כריכת ההודעה
16 על זכות ההיוועצות עם ההודעה על הזכות לסניגור ציבורי, וכן כי המועד הראוי למתן ההודעה
17 הכפולה הוא לפני תחילת החקירה. ויתור על זכות ההיוועצות על ידי חשוד שאינו מודע לאפשרות
18 המינני של סניגור ציבורי אינו ויתור מודע בכל מובן המילה, וייתכנו לכך השלכות גם במישור
19 הקבילות.
- 20 לצערי, תשובות אלו לא אחת חוזרות ועולות במסגרת תיקי נוער. כפי שעמד בית משפט זה לא פעם,
21 יתכן כי על המחוקק להידרש לתיקון חקיקתי אשר במסגרתו, הזכות להיוועץ בסניגור ציבורי תועבר
22 על ידי סניגור תורן ולא על ידי חוקר בתחנת המשטרה (הדגשה שלי א.א.)
- 23 36. לאור האמור, התרשמתי כי המשטרה לא עמדה בחובתה על מיצוי זכויותיו של הנאשמים
24 הקטינים להיוועץ בסניגור ציבורי, ולמצער – להסביר להם על זכאותם לזכות זו, ובכך הרי שפגעה
25 בזכותם החוקית לכך.
- 26 חובת היידוע זכות השימוע
- 27 37. חובת היידוע על זכות השימוע מעוגנת בסעיף 60א לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב],
28 התשמ"ב-1982 (להלן: "החסד"פ"), ומטרתה הינה ליתן הזדמנות לחשוד להביא את גרסתו בפני
29 התביעה ולנסות להניאה מלהגיש נגדו כתב אישום. חובת היידוע אינה חובה דיונית רגילה של מה בכך

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בנצרת

ת"פ 17-06-2648 מדינת ישראל נ' פלוני

תיק חיצוני: 235937/2016

1 אלא חובה בסיסית ומהותית הנוגעת ללב ליבה של זכות הנאשם להליך הוגן. לשון החוק אף מלמדת
2 כי המחוקק התכוון לכך ביתר שאת כאשר הסדיר חובה זו בחקיקה ראשית ולא בתקנות, וכאשר
3 הצמיד את קיום החובה להליכים שנפתחו בגין עבירות מסוג פשע, בהן עשויה להישלל חירותו של
4 חשוד או נאשם לתקופה ארוכה מאוד. משכך, בהפרת חובת היידוע יש כדי לפגום בזכות מוקנית
5 לנאשם עד כדי חשש לקיפוחה.

6 38. באי כח הנאשמים העלו טענה מקדמית כי לנאשמים כלל לא נשלחו הודעות יידוע ואף לא נרשם
7 ברשימת חומר החקירה כי הודעות כאמור נשלחו. מנגד, טענה באת כח המאשימה כי הודעות יידוע
8 אכן נשלחו לנאשמים ואף הגיעו ליעדן לפי הצהרתה הכתובה. בהקשר זה, ציינה כי אין מדובר בחומר
9 חקירה כיוון שלא נאספו או נרשמו בידי רשות החוקרת, משכך אינם אמורים להימצא בתיק החקירה.

10 39. להגנה קיימת זכות מהותית לבחון את קיומו של הליך תקין כאשר יש בפניה מלוא חומר
11 החקירה, בין היתר, ראיות העשויות לסייע לה בהגנתו של הנאשם. כך, שטכנית הודעת היידוע על זכות
12 השימוע הינה בבחינת חלק מחומר החקירה.

13 40. שנית, כאשר עסקינן בקטינים קיימת חובה מוגברת על הרשות להגן על זכויותיהם ולוודא את
14 מימושן בכל דרך אפשרית, על אחת כמה וכמה כאשר מדובר בקטינים מהעדה האתיופית אשר בעניינם
15 קיים חשש ולו הקל ביותר, כי ההורים אינם דוברי השפה העברית. חשיבות קיום חובת היידוע ומתן
16 אפשרות למימוש הזכות לשימוע בעניינם של קטינים, נלמדת במפורש מהפסיקה, מהוראות חוק
17 הנוער ומהאמנה בדבר זכויות הילד.

18 41. סבורה כי בנסיבות המקרה דנן, שליחת מסמך בעל חשיבות מעין זו, לכתובת הנאשמים בלבד,
19 ללא ניסיון ליצור קשר עמם או עם מי מבני משפחתם על מנת לוודא כי הדבר הובא לידם, אינו מספיק.
20 היה על המאשימה לנסות להודיע לנאשמים בכל דרך אפשרית על זכותם לקיום שימוע בעניינם, ולא
21 "לצאת ידי חובה" בשליחת הודעת היידוע לכתובת הידועה לה בלבד.

22 42. אם כן, ראוי כי להבא המאשימה תקיים את חובת היידוע בצורה מיטבית ככל האפשר ובמקרים
23 המתאימים תתכבד ותבדוק טלפונית כי הודעת היידוע הגיעה ליעדה או להסתייע בשירות המבחן לכך.
24 איני סבורה שדרישה זו מוגזמת מדי כאשר עסקינן בקטינים.

25

26

27

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בנצרת

ת"פ 17-06-2648 מדינת ישראל נ' פלוני

תיק חיצוני: 235937/2016

טענת השיהוי

- 1
- 2 43. דוקטרינת "הגנה מן הצדק" מעוגנת כטענה מקדמית בסעיף 149(10) לחסד"פ, ופותחת בפני בית
- 3 המשפט את הדרך לבקר את ניהול ההליך הפלילי ולבחון האם נפלו פגמים בהליך שיש בכוחם לפגוע
- 4 בתחושת הצדק וההגינות כלפי הנאשם.
- 5 44. הגנה זו תופעל במידה ובמשורה ותחול רק במקרים חריגים ביותר וזאת לאחר שבית המשפט ערך
- 6 איזון נאות בין הערכים, העקרונות והאינטרסים (ראו: ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ, פ"ד
- 7 נט(6) 776 (2005) (להלן: "פרשת בורוביץ"); ראו גם דבריו של כבוד השופט א' א' לוי בע"פ 371/06
- 8 פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו, בפסקה 8] (30.04.2008).
- 9 45. במקרים בהם מועלית הטענה, על בית המשפט להפעיל את המבחן התלת-שלבי שנקבע בפרשת
- 10 בורוביץ. בשלב הראשון, זיהוי הפגמים שנפלו בהליכים שנתקבלו בעניינו של הנאשם ולעמוד על
- 11 עוצמתם במנותק משאלת אשמתו או חפותו. בשלב השני, בחינה האם בקיומו של ההליך הפלילי, חרף
- 12 הפגמים, יש משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות. וכן, בשלב השלישי, בחינה האם לא ניתן
- 13 לרפא את הפגמים שנתגלו באמצעים מתונים ומידתיים יותר מביטול כתב האישום, כמו למשל, מתן
- 14 משקל לטובתו בקביעת עונשו אם יורשע.
- 15 46. ביחס לטענת השיהוי בהקשר לטענת "הגנה מן הצדק" נאמר כי ייתכנו מקרים נדירים בהם יורה
- 16 בית המשפט על ביטול כתב האישום בגין שיהוי לא סביר בהגשת כתב האישום, וזאת, בעיקר כשמדובר
- 17 בשיהוי שאינו מוצדק (ראו: ע"פ 7014/06 מדינת ישראל נ' לימור [פורסם בנבו, פסקה 62]
- 18 (04.09.2007)).
- 19 47. במקרה עסקינן, כתב האישום נגד הנאשמים הוגש יומיים לפי תום תקופת ההתיישנות הקבועה
- 20 בחוק, זאת על אף שפעולות החקירה בתיק הסתיימו מספר ימים לאחר האירוע המתואר בכתב
- 21 האישום.
- 22 48. בענייננו, הסבירה באת כח המאשימה כי עמדה בדרישת הוראת סעיף 14 לחוק הנוער עת הגישה
- 23 את כתב האישום בתוך תקופת ההתיישנות. עם זאת, פרטי התנהלותה בתוך תקופת ההתיישנות לא
- 24 הוסברו לבית המשפט.
- 25 סעיף 14 לחוק הנוער, קובע כדלקמן:
- 26 **"אין להעמיד אדם לדין בשל עבירה שביצע בהיותו קטין אם עברה שנה מיום ביצועה אלא בהסכמת**
- 27 **היועץ המשפטי לממשלה."**

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בנצרת

ת"פ 17-06-2648 מדינת ישראל נ' פלוני

תיק חיצוני: 235937/2016

- 1 הוראה זו מבטאת את השקפת המחוקק כי לא ראוי להעמיד לדין קטין או קטין שבגר, בחלוף תקופה
2 העולה על שנה מעת ביצוע העבירה, אלא אם כן מתקיימים טעמים מיוחדים המצדיקים זאת. הוראה
3 זו, כאמור, רלוונטית עת עסקינן במקרים בהם כתב האישום הוגש בחלוף תקופת ההתיישנות, **זאת**
4 **להבדיל מטענת השיהוי – אותה ניתן לטעון, ברוב המקרים, עד לתום תקופת ההתיישנות.**
- 5 49. עסקינן, כתב האישום הוגש יומיים טרם חלפה מועד ההתיישנות. אם כך, יש לבחון האם אכן
6 במקרה דנן קיים שיהוי ניכר בהתנהלות המאשימה.
- 7 50. עובדות כתב האישום מלמדות על אירוע נקודתי, שאינו מסובך והחקירה הייתה צריכה להסתיים
8 במהרה. ברי לכל, כי כבר בחקירתם, שהתקיימה מספר ימים בודדים לאחר מכן, קשרו הנאשמים את
9 עצמם לאירוע והודו במיוחס להם ולמעשה החלק הארי של החקירה הסתיים מיד בסמוך לאחר
10 האירוע.
- 11 51. בהתאם לחומר החקירה שהובא בפניי, למדה אני כי לא בוצעו פעולות חקירה נוספות מלבד
12 חקירת הנאשמים, כאשר כבר במהלכה הופנו אל שירות המבחן לשם גיבוש המלצה בעניין העמדתם
13 לדין. המאשימה אף ציינה בתגובתה, בהתייחסותה לבחינת ההליך החלופי, כי עניינו של הנאשם 2
14 הובא בפני שירות המבחן באמצעות הפנייתו לשירות המבחן לנוער לאחר החקירה. מכך, למדה אני כי
15 תיק החקירה הועבר לפרקליטות בפרק זמן סביר.
- 16 52. על אף האמור, בחינת התיק כרונולוגית מלמדת כי התקיימו מספר תקלות מהותיות בהתנהלות
17 של המאשימה אשר ראוי לתת עבורם את הדעת.
- 18 53. ראשית, ובהתאם להצהרת המאשימה בתגובתה, רק בתאריך 16.03.17, **כתשעה חודשים לאחר**
19 **מועד ביצוע העבירה**, שלחה את מכתבי היידוע לכתובתם של הנאשמים. המאשימה אף ציינה
20 בתגובתה, כי מבדיקת מעקב משלוחים שנערכה על ידה ביום 26.04.17, עלה כי המכתבים נמסרו
21 ליעדם. הווה אומר, מדובר על תקופה של תשעה חודשים, בה לא נעשה דבר לקידום ההליך בראי
22 מניעת פגיעה והימשכות הליכים בעניינם של קטינים. תשובות המניחות את הדעת בגין שיהוי זה אף
23 לא הובאו בפני בית המשפט ולמעשה לא הובאו כלל אלא נענו תחת מטריית ההתיישנות. אם כן, לא
24 הונחו בפני נימוקים המצדיקים התארכות ההליכים עד כי יומיים טרם מועד ההתיישנות הוגש כתב
25 האישום.
- 26 54. לא זו אף זו, למרות שחלפו יותר משלושים ימים, כך שהזמן הקצוב לשימוע הסתיים בהיעדר
27 תגובת הנאשמים לשימוע או בהעדר ניסיון לברר עם שירות המבחן או עם הנאשמים את הסיבה לאי
28 מיצוי ההליך- דבר זה לא הניע את המאשימה בחודש וחצי שלאחר מכן למהר ולהזדרז בהגשת כתב
29 אישום נגדם מוקדם ככל הניתן.

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בנצרת

ת"פ 17-06-2648 מדינת ישראל נ' פלוני

תיק חיצוני: 235937/2016

- 1 55. "זמן קטין" נועד לאפשר לקטין שעבר עבירה לסיים את ההליכים במסגרת קטינותו ובראי
2 העיקרון המנחה המצוי בסעיף 1א לחוק הנוער ולפיו מצווה בית המשפט להסתייע בעקרונות שיקום
3 ותקנת השבים. הימשכות הליכים שלא לצורך ושלא לתכלית שיקום הקטין כמפורט בסעיף 1א הנ"ל
4 יש בהם להחטיא את מטרת הוראות החוק תוך פגיעה בזכותו של קטין להליך הוגן. לא דין בהליך
5 חוקי (תקופת ההתיישנות) אלא על ההליך להיות הוגן כלפי הקטין (טענת השיהוי).
- 6 56. ללא הסבר מניח את הדעת, מסכימה אני עם טענת באי כח הנאשמים, כי ניתן ללמוד על השיהוי
7 הניכר במועד הגשת כתב האישום, קרי, יומיים לפני תום תקופת ההתיישנות, על אחת כמה וכמה
8 כאשר נסתיימו כל פעולות החקירה בסמוך למועד האירוע. לפיכך, אני מוצאת כי השיהוי בהגשת כתב
9 האישום לא נבעה מסיבה מוצדקת.
- 10 57. אכן, לא כל פגם בהגשת כתבי אישום בסמוך למועד ההתיישנות יש בכוחו להביא לביטולו
11 המוחלט ועל בית המשפט לבחון את מכלול הנסיבות, חלף הזמן, חומרת העבירות, נסיבות ביצוען
12 והאינטרס הציבורי. עם זאת, במקרה דנן וכפי שפירטתי לעיל, מצאתי קיומם של מחדלים אקוטיים
13 אשר בצבר משקלם הסגולי - מטים את הכף לקבלת טענת השיהוי בעניינם של הנאשמים ולהביא
14 לביטול כתב האישום.
- 15 58. בנסיבות אלה, איני רואה צורך להמשיך לדון ביתר הטענות המקדמיות שהעלתה ההגנה. עם זאת,
16 ובשל חשיבות טענת ההגנה לגבי אכיפה מפלה ובלתי שוויונית כלפי יוצאי אתיופיה, ראיתי לנכון
17 להביא את דברי הוועדה למיגור הגזענות נגד יוצאי אתיופיה, כפי שבאים לידי ביטוי בעמ' 100 לדו"ח
18 אשר הוגש בפניי:
- 19 "מנתונים אלה עולה אפוא, כי לא זו בלבד שמספר התיקים שנפתחים נגד אזרחים יוצאי אתיופיה
20 עולה באופן ניכר על שיעורם באוכלוסייה, הרי שכאשר מתמקדים במספר התיקים המבשילים לכדי
21 כתבי אישום – הנתונים חריגים אף יותר. לכאורה מצביע הדבר על טיפול מחמיר יותר באוכלוסייה
22 זו מצד התביעה הכללית. שהרי היינו מצפים למצוא נתונים זהים באשר ליחס בין כלל התיקים ובין
23 כלל כתבי האישום הן בקרב האוכלוסייה הכללית והן בקרב האזרחים יוצאי אתיופיה. כאשר כלל
24 הנתונים מצביע באופן ברור על כך, שהאזרחים יוצאי אתיופיה, ובייחוד הקטינים, מועמדים לדון
25 בשיעור גדול בהרבה... משאר כלל האוכלוסייה – אין חולק, כי מדובר בנתון חמור ומדאיג."
- 26
- 27 אשר על כן, ביחס למכלול הטענות שנבחנו על די ובשים לב לנסיבות דנן, אני מורה על ביטול כתב
28 האישום שהוגש נגד הנאשמים.

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בנצרת

ת"פ 17-06-2648 מדינת ישראל נ' פלוני

תיק חיצוני: 235937/2016

1

2

מתירה פירסום החלטה זו ללא פרטים מזהים.

3

זכות ערעור כחוק.

4

5

6

7

8

והודעה היום כ"ה כסלו תשע"ט, 03/12/2018 במעמד הנוכחים.

אילנית אימבר, שופטת

10

11

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

הוקלד על ידי קמילה סדיכוב